

Letno sporočilo

očitne glavne šole

Kranjske.

1870.

I.

Peti klas

dekliske šole v Kranji, kako bi se mogel ustanoviti?

Predragi Kranjci!

Da je peti klas dekliske šole pri nas živa potreba, je tako očitno, da ni treba na dolgo in široko dokazovati; saj to že Vaše dosedanje ravnanje dovolj spričuje, ker toliko mestnjanov pošilja dekleta svoja v daljni poduk v Ljubljano ali v Loko v šolo. Učenka namreč dovršivši četrti klas glavne šole je še premlada in premajhna, da bi bila za kakošno korist doma; tudi še vse premalo podučena za tirjatve sedanjega časa, da bi vsakdanji šoli za zmiraj smela slovo dati. Vse premalo še ima v oblasti slovenski in nemški jezik, da bi ga mogla v praktičnem življenji rabiti; tudi še ne umè gospodinstva, šivanja in sploh družih predmetov ne, ki se učé v petem klasu drugod. Pač prav je, in vse hvale in časti vredno, da otroke v Ljubljano ali v Loko pošiljate. So te šole prav dobre, slišim; ali, blagi Kranjci! pomislite le to-le dobro: 1) otroka nimate doma, ko je vender domača izreja zlasti za dekleta navadno naj boljša, in 2) koliko pa Vas te šole stanejo! Koliko jih težko plačuje, koliko več pa jih nikakor ne more. In tako mora toliko otrok doma ostati, da še to pozabijo, česar so se na glavni šoli učili. — Iz tega pač lahko spoznategro zno potrebo in veliko korist petega klasú dekliske šole. Vstanoviti se toraj mora, naj velja kar hoče! pa kako? Mislim ne težko. Takole bi jaz svetoval: Vmerla je 5. junija t. l. gospa Jovana Skaria, učiteljica tukajšna od leta 1821. Njena služba je toraj prazna. Ali hočete, blagi

Kranjci! zopet učiteljico samo za industrijalno šolo? Nikakor ne! sedanji čas pač vse več tirja. Hočemo, boste odgovorili, učiteljico, ki je zares v vsem izurjena, kar kolj tirja peti klas ali v Ljubljani, ali v Loki. Kaj pa se podučuje v petem klasu? 1) keršanski nauk, 2) slovenski, 3) nemški, 4) laški jezik, 5) računstvo, 6) geografija, 7) zgodovina, 8) natoro-slovje, 9) igra na klavirji, 10) gospodinstvo, 11) risanje, 12) šivanje. Kar bi učiteljica sama ne mogla, bi pa gospodje učitelji iz glavne šole pomagali zlasti pa jaz. Kako bi bilo mogoče, je na dalji vprašanje, učiteljico priskrbeti, ki bi bila za tako službo zmožna. Pridajte preskrbni mestni gospodje, k dosedanji plači le še toliko, da bo učiteljica imela 300 gl. letne plače, priskrbite svetlo sobo v mestu s klopmi, in glejte — učiteljica je tu in peti klas vstanovljen! Na noge toraj! saj ste bili vedno za šolo vneti; gimnazija je živa priča, da se o sv. Mihelu peti klas odpre. Še bolji in veliko ceneji pa bi se dala vstanoviti cela deklinška šola, ako bi jo hotli „Šolskim sestram“ izročiti. Treba bi ne bilo družega, kot stanovanje in vsaki 100 gl. letne plače; toraj 400 gl. za štiri, ki so dovelj.

V Kranji, mesca julija 1870.

Vodja.

Die fünfte Klasse

der Mädchenschule in Krainburg.

Gehrte Bürger!

Die Errichtung der V. Klasse der Mädchenschule ist den Umständen gemäss absolut nothwendig. Die Mädchen sind nach der vollendeten vierten Klasse noch zu klein für die häusliche Wirthschaft, noch zu wenig fest in den Sprachen und anderen Lehrgegenständen, noch zu wenig ausgebildet für die Erfordernisse der Jetztzeit, indem sie von den meisten Gegenständen, die in der V. Klasse zu Laibach und Laf vorgetragen werden, noch keinen Begriff haben. Die Wahrheit dessen bezeugen Sie selbst, indem Mehrere von Ihnen Ihre Kinder zur weiteren Ausbildung nach Laibach oder Laf schicken. Wie man hört, sind diese Schulen sehr gut, aber bedenken Sie, a) daß Sie Ihre Kinder nicht zu Hause haben, wo doch die häusliche Erziehung besonders für die Mädchen die beste ist; b) den großen Kostenaufwand. Wie viele können wohl ihre Kinder aus bekannten Gründen in höhere Fortbildungsschulen schicken? Die Kinder werden deshalb zu Hause behalten, damit sie noch das vergessen, was sie an der Hauptschule gelernt haben. Wenn aber die V. Klasse errichtet wäre, könnten die Schülerinnen aus der IV. gleich in die V. Klasse steigen, und alle Gegenstände lernen, die für die V. Klasse vorgeschrieben sind, nämlich: 1) die Religion, 2) die slovenische, deutsche und italienische Sprache, theoretisch und praktisch, 3) Geografie und Geschichte, 4) Naturgeschichte, 5) Rechnen, 6) Zeichnen, 7) Klavier, 8) Hauswirthschaft, 9) Nähen. Es entsteht nun die Frage, wie könnte diese so nothwendige und nützliche Klasse errichtet werden? Ich glaube nicht schwer. Die Stelle der verstorbenen Lehrerin Johanna Skaria ist

vakant; wollen Sie denn wiederum eine Lehrerin, die einzig und allein nur für die Industrial-Schule Befähigung hat, requiriren? Durchaus nicht! glaube ich, werden Sie antworten; sondern eine geprüfte Lehrerin, die für die V. Klasse vollkommen ausgebildet ist. Aber auf welche Art und Weise wäre wohl das möglich? Geehrte Stadtherren! Sie waren ja immer für die Schulen eingenommen, das Gymnasium ist Zeuge davon, erhöhen Sie den jetzigen Gehalt auf 300 fl., nehmen Sie ein liches Zimmer in der Stadt auf, versehen Sie es mit Bänken und die Lehrerin ist da, und die V. Klasse errichtet! Nur frisch und hurtig also auf die Arbeit, damit ja gewiß mit dem 1. Oktober die V. Klasse eröffnet sein werde! Uebrigens wäre es wohl auch die höchste Zeit, daß bei uns die Geschlechter vollkommen getrennt wären, daß also eine selbstständige Mädchenschule errichtet wäre. Die Gründe dafür sind, besonders seit der Gründung des Gymnasiums in didaktischer und moralischer Hinsicht Jedermann einleuchtend!

Kraiburg im Monate Juli 1870.

Der Direktor.

II.

Predniki in učitelji.

P. T. gospod Anton Jarz, deželni šolski nadzornik, prošt, vitez Franc Jožefovega reda, doktor bogoslovja, i. t. d.

Gospod Lovrenc Sadar, okrajni nadzornik, učitelj v Loki.

Mihael Lazar, vodja, katehet je učil keršanski nauk v vseh razredih vsakdanje šole in v deški nedeljski šoli; geografijo v IV. razredu, 14 ur na teden.

Visokočastiti gospod dekan Janez Reš, je učil keršanski nauk kmečke fante 1 uro vsako nedeljo.

Gospod France Tavčar, duh. pomočnik, je učil keršanski nauk v dekliški nedeljski šoli 1 uro.

Avguštin Engelmann, I. učitelj, je učil v II. polletji vse predmete v IV. razredu, razun slovenščine in risanja, 19 ur na teden. V I. polletji je gospod **Janez Thuma** učil vse predmete v IV. razredu, zraven še risanje in telovadbo.

Matija Potočnik, II. učitelj, je učil vse predmete v III. razredu in v nedeljski šoli, 20 ur na teden.

Peter Cebin, III. učitelj in nadzornik za radoljski okraj, je učil vse predmete v II. razredu, risanje v IV., petje v vseh štirih raz. in sadjorejo, 23 ur na teden.

Mihael Kuster, podučitelj, je učil vse predmete v I. razredu, slovenščino, svilorejo in čbelorejo v IV. razredu v II. polletji in v nedeljski šoli, 23 ur na teden.

Jovana Skarja, učiteljica obertnijske šole, 12 ur na teden.

III.

Visoko blagorodni deželni poglavar, gospod baron **Konrad pl. Eybesfeld**, je naklonil tudi naši šolski bukvarnici 60 gl. iz Pflügelrove zapuščine.

Visoka c. k. deželna vlada je tudi blagovolila v ta namen poslati več bukev.

8. januarja je revna šolska mladost obhajala veliko veselje. Preblagi gospod **Valentin Pleiweis**, velik dobrotnik, pravi oče vbogih, je poslal iz Dunaja zimsko obleko, pa tudi perila, za 20 dečkov in 12 deklie; in dobri šolski prijatli so darovali

pri čitalnični veselici tako veliko, da se je kupilo 57 parov čevljev in za 20 otrok obleke in za vse dovelj potice.

Gospod Franc Dolenc je podaril šoli Matične, pa tudi šolske bukve in teke za uboge otroke. Več blagih hiš je darovalo hrano ubogim.

Vsem milosrčnim dobrotnikom in dobrotnicam se lepo zahvaljuje ravnateljstvo. Bog poverni stoterno!

IV.

Iz šolskega dnevnika.

Šolsko leto se je začelo 1. oktobra 1869 s slovesno sv. mašo v mestni farni cerkvi.

Gospod učitelj A. Engelmann je zavoljo bolehnosti počival pol leta, in namesto njega je učil gospod Janez Thuma, ki je zdaj nadučitelj v Mengšu.

5. junija je za večno slovo dala šoli gospa Jovana Skaria, ki se je na tukajšnji šoli trudila 49 let. V imenu starih in mladih učenk rečem: v Gospodu mirno spavaj!

10. julija je obhajala šolska mladost slovesno prvo sv. obhajilo, in 21. junija praznik sv. Alojzija, združena z gimnazijalno mladostjo. Razun zimskega časa je bila vsaki dan o pol osmih šolska sv. maša.

V prihodnjem šolskem letu se bodo upisovali učenci in učenke 27., 28. in 29. septembra; prihodnje leto se bo pričelo 1. oktobra s slovesno sv. mašo.

V.

Napredek šolske mladosti.

Učenci.

IV. RAZRED.

Izverstni:

Brence Matevž iz Leseč,
Kralj France iz Mošenj,
Jeran Peter iz Naklega.

Pohvaljeni:

Šumi Janez iz Kranja,	Martini Hugo iz Kranja,
Eržen Janez iz Koprivnika,	Dolinšek Jožef iz Olševka,
Mašek Jožef iz Radolice,	Kozelj Jaka iz Olševka.

Dobri:

Ahčin Rudolf iz Radolice,	Mayr Robert iz Kranja,
Jalen Jožef iz Kroke,	Milnerič Jožef iz Radolice,
Ješe Lorenc iz Stražiša,	Pleša Janez iz Dobrave,
Lapajne Matevž iz Kranja,	Potušek Avgust iz Kranja,
Likožar Anton s Premskovega,	Prevec Alojzi iz Černomlja,
Mayr France iz Kranja,	Žebre Jakob iz Kranja.

Slabi:

Ažman Jožef iz Grada,	Paplar Valentin z Brezovice,
Drinovec Kristjan iz Kranja,	Pavšlar Tomaž iz Kranja,
Geiger Jožef iz Kranja,	Pokljukar Miha iz Grada,
Keršič Jakob iz Treboj,	Puhar Janez iz Kranja,
Kodrič Janez iz Čirčič,	Rozman Ignacij iz Kranja,
Krener France iz Kranja,	Tavčar Miha iz Grada.
Kreutzberger Adolf iz Kranja,	
Mohar Konrad iz Kranja,	
Mrak Jernej iz Kokrice,	

Izostala: 2.

Štev.: 38.

III. RAZRED.

Izverstni:

Berce Anton iz Kamne gorice,
Svetina Andrej iz Dobrave,
Fertin Ignacij iz Breznice.

Pohvaljeni :

Polak Jožef iz Kranja,
Novak Jožef iz Hraš,

Souvan Albert iz Kranja,
Mally Julij iz Černomlja.

Dobri :

Česen Ferdinand iz Kranja,
Dežman France iz Radolice,
Dralka Jožef iz Loke,
Drukar Anton iz Kranja,
Hammerlic France iz Radolice,
Juvan Emil iz Tersta,
Juvan Viktor iz Tersta,
Potušek Rajmund iz Kranja,

Remic Jožef z Rupo,
Šumi France iz Kranja,
Uharnek Jožef s Premskovega,
Vohinec Janez iz Komende,
Zorman Janez iz Velesovega,
Žerovnik Jožef iz Kranja,
Žilih France iz Lesec.

Slabi :

Belehar Jožef z Rupo,
Bidovec Luka iz Kranja,
Cviren Janez iz Kranja,
Jerman Jožef iz Kranja,
Košnik France s Premskovega,
Koželj Peter iz Kranja,
Kožuh France iz Kranja,
Krovat France iz Šmartna,
Markič Janez iz Gorič,
Meeraus Karol iz Schmerzchena,
Merkelj France iz Kranja,
Novak France iz Kranja,
Novak Ignacij iz Kranja,

Podjed France iz Cerkljan,
Podrekar Jakob iz Kranja,
Rakovec Tomaž iz Dupelj,
Roš Anton iz Kranja,
Roš Viktor iz Kranja,
Veit Henrik iz Kranja,
Veit Peter iz Kranja,
Veit Tomaž iz Kranja,
Zaveršnik Jožef iz Kranja,
Žan France iz Kranja,
Žan Mihael s Sterževega.

Izostalo : 5.

Stev. : 51.

II. RAZRED.**Pohvaljeni :**

Ulrich Albert z Grada,
Rozman Rok iz Šmartna,
Krob Alfred iz Ljubljane,
Bernik Martin iz Šmartna,

Glašic Jožef iz Kranja,
Kušlan Jožef iz Bistrice,
Prevec Avgust iz Kranja,
Prevec Anton iz Kranja.

Dobri :

Ažman Jožef iz Radolice,
Drinovec Janez iz Kranja,
Gorjanec Janez in Gorenj,
Kammerhofer Rudolf iz Bruka,
Konec Jernej iz Čirčič,

Kilar Avgust iz Kranja,
Lahajnar Alojzi iz Kranja,
Likozar Primož s Premskovega,
Oreček Janez iz Kranja,
Podjed Janez iz Olševka,

Prevec France iz Kranja,
 Prosen France iz Čirčič,
 Pucelj Viktor iz Kranja,
 Schachinger Leopold iz Scher-
 chena,

Stebil Janez iz Prebačevega,
 Trebar Matija iz Kranja,
 Urbančič France iz Aleksandrije,
 Zorman Janez iz Kranja,
 Žan Janez s Sterževega.

Slabi:

Brešar Blaže iz Čirčič,
 Cviren Jakob iz Gorenj,
 Golob Jožef iz Šmartna,
 Klančnik Jožef iz Kranja,
 Kodrič Jaka iz Čirčič,
 Puhar Janez iz Kranja,

Rogelj Matevž s Premskovega,
 Snedic Jožef iz Kranja,
 Špenko France s Huj,
 Šuštaršič Lorenci iz Kranja,
 Uharnik France s Premskovega.

Izostali:

Blagnje Janez iz Šenčurja,
 Pelko Matevž s Huj,

Premrl France s Kokre,
 Uršič Janez iz Šmartna.

Štev.: 42.

I. RAZRED.

Izverstni:

Mally Hugo iz Černomlja,
 Geiger France iz Kranja,
 Schwarc Karol iz Kranja,
 Markič Janez iz Kranja.

Pohvaljeni:

Gorjanec Lovro iz Kranja,
 Pavlič Janez iz Kranja,
 Markun Janez iz Kranja,
 Cviren Janez iz Kranja,
 Hudabivnik Ferdinand iz Kranja,
 Trebar Lovro iz Okroglega,

Krener Jožef iz Kranja,
 Stare Janez s Huj,
 Grošelj France s Huj,
 Ferhel Karol iz Tersta,
 Škraba Ferdinand iz Kranja.

Dobri:

Bidovec Miha iz Kranja,
 Gorjanec France s Premskovega,
 Košak Lovro iz Vicence,
 Miklavčič Anton s Podparta,
 Miklavčič Vincenci iz Šmartna,

Pretnar Jožef iz Kranja,
 Proj Jožef iz Kranja,
 Trebar Pavel iz Krajna,
 Turner France iz Gorenje save,
 Veit Jožef iz Kranja.

Slabi :

Benedik Valentin iz Kranja,	Pibernik France z Rupo,
Česen Janez iz Čirčič,	Prosen Janez iz Čirčič,
Dolžan Janez iz Kranja,	Rebol Janez s Premskovega,
Dolžan Anton iz Kranja,	Sirec France iz Kranja,
Kalinšek Juri s Premskovega,	Šuštaršič Janez iz Kranja,
Klančnik France iz Kranja,	Stare Jože s Huj,
Kopač Vrban z Rupo,	Uršič Tine z Gorenje save,
Kožuh Karol iz Kranja,	Veber France iz Kranja,
Mihelič France iz Kranja,	Založnik Janez s Sterževega.
Nadižar Matija iz Čirčič,	

Izostali :

Kaplar Janez s Predoselj,	Sterniša Anton iz Kranja,
Kovač Janez iz Kranja,	Zupan Janez s Klanca,
Martinak Matija s Klanca,	Žebre Andrej s Huj.
Ribnikar Jože iz Gorič,	

Ne vvrstena sta :

Pavlič Leopold iz Kranja,	Štiren Jože iz Kranja.	Štev.: 53.

Učenke.

IV. RAZRED.**Izverstne :**

Ullrich Frančiška z Grada,
Revec Antonija iz Kranja.

Pohvaljene :

Mayr Katarina iz Kranja,	Mally Marija iz Černomlja,
Ješe Karolina iz Kranja,	Prevec Vrbanija iz Černomlja.
Staravaznik Frančiška iz Kranja,	

Dobre :

Jerman Frančiška iz Kranja,	Zaveršnik Marija iz Kranja.
Lokar Avgusta iz Kranja,	Dolžan Frančiška iz Kranja,

Kreuzberger Justina iz Kranja, Pucelj Terezija iz Kranja,
 Muli Frančiška iz Kranja, Šmajd Marija iz Kranja.
 Prevec Johana iz Kranja,

Vmerla :

Franc Marija.

Štev.: 17.

III. RAZRED.**Izverstne :**

Podrekar Ana iz Kranja,
 Logar Marija iz Kranja.

Dobre :

Gogala Antonija iz Kranja, Napret Valentina iz Kranja,
 Hafner Marija iz Kranja, Zupanec Apolonija iz Kranja.
 Kert Marija iz Gorenje save,

Slabe :

Cebal Jozefa iz Kranja, Kreuzberger Marija iz Kranja.
 Dolenc Marija iz Kranja, Izostala: 1.
 Štev.: 11.

II. RAZRED.**Izverstne :**

Florjan Jela iz Kranja,
 Pleiweiss Marija iz Kranja,
 Podrekar Avgusta iz Kranja,
 Šumi Roza iz Kranja.

Pohvaljene :

Mayr Amalija iz Kranja, Gabrič Amalija iz Kranja,
 Logar Leopoldina iz Loža, Franc Leopoldina iz Kranja,
 Babič Marija iz Kranja, Rozman Marija iz Kranja,
 Pavšlar Johana iz Kranja, Florjančič Ana iz Kranja,
 Proj Marija iz Kranja,

Dobre :

Drinovec Marija s Sterževega, Hlepčar Jera iz Okroglega,
 Jamnik Antonija iz Loke, Lahajnar Amalija iz Kranja,

Lavrič Frančiška iz Kranja,
 Meglič Vincencija iz Kranja,
 Partelj Marija s Klanca,
 Pavlič Marija iz Kranja,

Pucelj Ana iz Kranja,
 Primožič Antonija iz Kranja,
 Reš Antonija iz Kranja.

Slabe :

Bukovnik Marija iz Tupalič, Revec Frančiška iz Kranja,
 Močilnikar Frančiška iz Čirčič, Uršič Ana iz Kranja.
 Kerč Marijana s Klanca,

Izostale :

Sajevic Ana iz Olševka, Zupan Frančiška iz Gorenj.
 Šifrer Marija iz Gorenj, Štev.: 32.

I. RAZRED.

Izverstne :

Pirc Olga iz Kranja,
 Hafner Franca iz Šmartna,
 Pajnič Antonija iz Postonje,
 Šumi Franca iz Kranja.

Pohvaljene :

Strupi Mina z Rupo, Iziršek Marija iz Kranja,
 Mayr Elizabeta iz Kranja, Podrekar Katra iz Kranja,
 Rakovec Marija iz Kranja, Romold Jozefa iz Kranja.
 Gecelj Marija iz Kranja,

Dobre :

Babič Pavlina iz Kranja, Mohar Franca s Klanca,
 Hočevnar Marija s Huj, Nadižar Marijana iz Čirčič,
 Jeran Marija iz Kranja, Pelko Polona z Rupo,
 Juvan Hermina iz Gradca, Škrabec Joana iz Kranja,
 Kert Franca z Gorenje save, Uršič Marija s Huj,
 Leskovar Ernestina iz Kranja, Veit Franca iz Kranja.
 Markun Neža s Premskovega,

Slabe :

Auguštin Jozefa s Smlednika, Kammerhofer Ana iz Bruka,
 Benedik Ivana iz Gorenje save, Martini Adela iz Kranja,
 Gogala Marija iz Kranja, Meglič Jozefa iz Kranja,
 Gorjanec Marija s Premskovega, Mlezak Marija iz Kranja,
 Jarec Lenka s Premskovega, Pavlin Marija iz Čirčič,

Pravest Franca s Premskovega,	Zaverl Marija s Klanca,
Selak Franca iz Kranja,	Zaplotnik Franca iz Kranja,
Strupi Marija z Rupo,	Zaplotnik Pavla iz Kranja,
Strupi Marijana z Rupo,	Žebre Antonija iz Kranja,
Weinberger Marija iz Kranja,	Zibernik Katra z Rupo.

Izostale so :

Avsenik Neža iz Gorenj,	Proš Albertina iz Beča,
Kerstein Ijudmila iz Kranja,	Pravest Katra s Premskovega,
Košnik Lenka s Premskovega,	Zaverl Franca s Klanca,
Močnik Ana iz Gorenj,	Zupan Marija s Klanca.

Štev.: 52.

Vverstena ni :

Franc Kristina iz Radolice.

Vmerla je :

Žerovnik Marija iz Čirčič.

Iz čebelarstva in sviloreje.

Pohvaljeni :

Brence Matevž,
Kralj France,
Prevec Alojzi,
Martini Hugo,
Ješe Lorenci,
Dolinšek Jože,
Likožar Anton,
Krener France,
Ullrich Franciška,
Mally Marija,
Prevec Vrbanija.

*Vsi ti pohvaljeni učenci in učenke so tudi z uspehom v
malem redili sviloprejke.*

